

Ansøgning DK2020 - oktober 2020

Indhold

Ansøgning DK2020 - oktober 2020	1
Kontaktperson og projektteam	2
Motivation for deltagelse	3
Kommunens bidrag	4
Klimadokumenter	5
Klimamål og delmål	6
Indsatser og projekter	6
Data	7
Udfordringer	8
Presse	9

Det forventes, at kommunerne skal beskrive følgende punkter i det kommende ansøgningskema:

- **Kontaktperson og projektteam**
Angiv kontaktperson, der leder og koordinerer jeres DK2020 deltagelse, og specificer hvem der deltager i jeres tværfaglige DK2020 projektteam (navn, titel, forvaltning, kontakinfo)
- **Motivation for deltagelse**
Beskriv hvorfor jeres kommune ønsker at deltage i DK2020 projektet. Ansøgningen ledsages af et brev fra borgmesteren og byrådet, der bakker op om deltagelsen. Ansøgninger modtages, selv om den endelige politiske godkendelse kan være under behandling.
- **Kommunens bidrag**
Uddyb projektets ledelsesmæssige forankring i kommunen inkl. hvilke og hvor mange ressourcer, der vil blive afsat til projektet
- **Klimadokumenter**
Udpeg og vedhæft centrale klimadokumenter (klimaplan, klimatilpasningsplan, strategi, vision, roadmap el. lign.) med angivelse af årstal for politisk vedtagelse
- **Klimamål og delmål**
Beskriv kommunens nuværende klimamål, evt. delmål samt mål for klimatilpasning
- **Indsatser og projekter**
Beskriv hvor og hvordan klimainsatsen er forankret i kommunen inkl. centrale indsatser og projekter.
- **Data**
Beskriv hvilke data I har til rådighed til brug for klimaarbejdet, herunder især drivhusgasregnskab og klimascenarier og hvornår de seneste er fra

- **Udfordringer**
Beskriv centrale udfordringer og 'huller' i jeres klimaarbejde, både ift. forebyggelse af og tilpasning til klimaforandringer. Hvad ønsker I hjælp og sparring til?
- **Presse**
Vedhæft 3-5 fotos af kommunetypiske motiver, klimaløsninger m.v. til pressebrug

Kontaktperson og projektteam

Projektleder og kontaktperson:

Merete Valbak

Klimakoordinator / Projektleder

Natur, Vand og Vej / Compas, Partnerskaber for Cirkulær Økonomi

Hedensted Kommune

merete.valbak@hedensted.dk

+45 79 75 56 14 / +45 29 25 79 86

Projektteam:

Beskæftigelse:

Søren Skytte

Virksomhedskonsulent

Arbejdskraft og Rekruttering

Hedensted Kommune

soren.skytte@hedensted.dk

+45 79 75 54 80 / +45 29 13 54 37

Fritid & Fællesskab:

Per Nørmark

Konsulent

Natur, Vand og Vej

Hedensted Kommune

per.normark@hedensted.dk

+45 79 75 56 60 / +45 29 27 50 33

Læring:

Kate Thesbjerg

Læse- og Læringskonsulent ved Center for Pædagogisk Udvikling

Hedensted Kommune

kate.thesbjerg@hedensted.dk

+45 30 45 64 34

Social Omsorg:

René Gotfredsen Nielsen

Chef af Social Omsorg

Hedensted Kommune

rene.nielsen@hedensted.dk

+45 79 75 52 40 / +45 24 62 67 43

Politisk Koordination & Økonomi:

Lise Østermark

Leder af HR, Politik & Udvikling
Hedensted Kommune
lise.ostermark@hedensted.dk
+45 79 75 55 76 / +45 51 37 38 19

Karina Kisum Jensen
Leder af Plan & Udvikling
Hedensted Kommune
karina.k.jensen@hedensted.dk
+45 79 75 56 88/ +45 23 31 16 15

I Hedensted Kommune har vi Kerneområder (i stedet for forvaltninger). Vi har 5 kerneområder: Fritid & Fællesskab, Læring, Teknik, Beskæftigelse samt Social og Omsorg. Vi har desuden en central funktion, Politik og Udvikling som ligger under Kommunaldirektøren.

Den 1. januar 2018 nedsatte Hedensted Kommune et Klima- & Energiråd som består af 4 politikere fra Byrådet samt 5 borgerrepræsentanter. Klima- & Energirådet er det sted hvor bæredygtig udvikling udspringer fra og bliver til anbefalinger til fagudvalg og Byråd. Klima- & Energirådet har i 2019/2020 arbejdet med en Grøn Strategi og FNs Verdensmål. Et arbejde som har udmøntet sig i en række projekter og aktiviteter, og i november 2019 en dialog på samtlige politiske udvalg om arbejdet med FNs Verdensmål. Konkret vedtog Byrådet en overordnet strategi/ retningslinjer for arbejdet på Byrådsmødet den 26. august 2020, hvor det også blev besluttet at tilslutte sig DK2020 arbejdet og bruge de strategiske retningslinjer der er i Grøn Strategi til det videre arbejde med handlingsplanen.

Motivation for deltagelse

Vi er nu der hvor spørgsmålet om udarbejdelsen af en klimahandlingsplan ikke handler ”skal vi lave den?” men mere om ”hvordan skal vi lave den?” eller ”hvem skal vi lave den sammen med?”. Det er en klar opfattelse i organisationen – på alle niveauer – at det er et arbejde der skal gøres, og at det skal gøres nu. Derfor er det også et stort ønske at Hedensted Kommune får mulighed for at komme med i partnerskabet DK2020 i år, og ikke først om et år. Vi ønsker simpelthen at komme ud over stepperne. Vi anser partnerskabet DK2020 for at være det rigtige partnerskab til at udarbejde vores klimahandlingsplan sammen med. Dette beror på erfaringer der går helt tilbage til 2009, hvor partnerskabet Green Network (forankret i Vejle, Fredericia, Kolding, Hedensted kommuner) var stedet hvor de første spadestik til at arbejde med CO2 reduktioner blev foretaget. Det – og andre tværgående projekter – har vist potentialet for at udvikle sammen og ikke alene. Det er helt tydeligt for os, at sammen med andre kommuner bliver vores arbejde kvalificeret og vi er også af den opfattelse at vi kan være med til at kvalificere andres arbejde.

Siden 2009 har Hedensted Kommune arbejdet ambitiøst med bæredygtige tiltag henblik på at gøre klima- og energiområdet grønnere og tænke disse tiltag ind i planstrategien som kommunens pejlemærke for fremtiden. Dette resulterede først i en Lokal Agenda 21-strategi i 2011, hvor blandt andet klima, biologisk mangfoldighed, rent drikkevand, lokale virksomheder og demokratisk deltagelse blev udvalgt som de første fem fokusområder. Ønsket om at skabe en tydelig retning for kommunens ambition om bæredygtig velfærd og grøn vækst blev også understreget med beslutningen om oprettelse af Klima- & Energirådet, som allerede efter det første år, er blevet gjort permanent i budgettet. Klima- og Energirådet har med opbakning fra Byrådet formuleret Grøn Strategi 2020, som udstikker retningen for hvordan Hedensted Kommune kan bidrage til at realisere Regeringens klimaaftale og målsætningen for Parisaftalen med en 70% reduktion af CO2-udledningen inden 2030 og klimaneutralitet senest i 2050 sammenlignet med baseline 1990.

Grøn Strategi ligger op til syv hovedspor; Energi, Transport, Bygninger, Erhverv & Vækst, Affald, Lokalt Engagement og Kommunen, som hver inkorporerer mindst ét af FN's 17 Verdensmål.

Med DK2020 klimahandlingsplan, ønsker Hedensted Kommune at samle alle indsatser indenfor bæredygtig udvikling, og koble disse på FNs verdensmål der hvor det giver mening.

Der er 2 formål med dette:

- 1: Skabe synergier imellem indsatser, der ellers nemt kan komme til at køre parallelt i en stor kommune.
- 2: Skabe en synkron, forståelig formidling af arbejdet. For at arbejdet ikke forbliver en lille kommunal indsats, men kommer ud og flyve hos kommunens borgere og virksomheder, er god, vedkommende, relevant formidling afgørende.

Kommunens bidrag

Ud over involvering af alle fagudvalg som nævnt ovenfor, har kommunens ledelse, bestående af Kommunaldirektør samt chefer fra alle kerneområderne, af flere omgange drøftet arbejdet og fremdriften.

Det første tværgående projektmøde om DK2020 blev afviklet den 11. september, og involverede ovenstående projektgruppe, med deltagelse fra alle kerneområder. Der var en fælles enighed om at vi ikke "bare" skal lave en handlingsplan, men at der skal laves en kulturforandring. Der blev ytret ønske om at der skal arbejdes fra flere vinkler, således at der *både* bliver lavet projekter, og varige forandringer/ kulturarbejde.

Arbejdet vil pågå på flere niveauer:

Politisk: Klima- & Energirådet vil være med i udførelsen af planen, således at der hele tiden arbejdes parallelt til det politiske og borgerniveauet. Derudover forventes det at beslutninger/ ambitioner løbende drøftes politisk med Byrådet.

Ledelse: Kommuneledelsen, vil blive involveret jævnlige, og især i forbindelse med at der skal træffes politiske beslutninger. På mellemliderniveau vil der ske en løbende deltagelse, som vil blive op og nedjusteret efterhånden som emnerne udvikles.

Arbejdsgrupper: Der vil løbende blive nedsat arbejdsgrupper med kolleger fra de relevante forvaltninger. Fx vil der når vi skal drøfte bilparken i kommunen, være en arbejdsgruppe bestående af en central indkøbsperson, en fra ældreområdet og en fra ungeområdet. De afdelinger der bruger mange biler.

Projektgruppen: Gruppens opgaver er dels at koordinere opgaverne ude i forvaltningerne, men den vigtigste opgave, er at sikre at der bliver lavet en kulturændring. For at denne kan laves, er det væsentligt at der arbejdes med projektet på forskellige måder. Fx: Vores udviklings/ strategi kolleger, har brug for et større overblik over projektet fordi de sidder med en væsentlig hånd på udviklingsarbejdet i kommunen. De skal måske også forstå CO2 regnskabet og konsekvenser/ prioriteringer. Omvendt, så skal vores plejehjems personale måske nærmere vide hvilke indsatser de kan bidrage til og være ambassadører på deres områder (det kan fx være noget omkring biler, rengøringsmidler m.v.)

Det er projektgruppens opfattelse af Klimahandlingsplanen sammen med kommuneplanen skal ligge som en overordnet, styrende plan i kommunens udvikling, således at alt politikudvikling altid vil foregå under hensyntagen til klimahandlingsplanen.

Kompetencer allokeret til projektet:

- Strategisk udvikling

- HR
- Skoleområdet – formidling til børn og familier
- Borgerinvolvering – udviklingskonsulenter, lokalrådscontakter m.v.
- Tekniker – med indblik i CO2 regnskaber og konsekvensvurderinger
- Indkøbsafdeling (Kommunen er en del af Fælles Kommunale Indkøb med Odder og Horsens (der har været afholdt møde med indkøbschefen herfra)
- Klimatilpasning/ natur – herunder inddragelse af projekter om borgerdrevet klimatilpasning, der bl.a. kører igennem et Real Dania støttet projekt i Juelsminde.
- Erhverv – hvordan skal og kan kommunens erhvervsliv bidrage
- Alle fagområder – hvordan kan vi implementere indsatser i vores enheder.
- Compas – strategi og iværksætterhus for cirkulær økonomi.
- Klima- & Energiråd – her ligger kontakten til fjernvarmeværker, kontakt om bæredygtighed til borgere, formidling m.v.
- Ledelse: Hvordan laver vi en kulturforandring så det ikke ”kun” bliver til projekter.

Anslået mandetimer på 1 år:

Cirka 2 årsværk. Det ene årsværk ligger i Klima- & Energirådet samt de administrative funktioner der er tilknyttet her. Det andet er fordelt på øvrigt personale/ ledelse i organisationen.

Klimadokumenter

- Grøn Strategi
- Strategisk Energiplan fra 2013 suppleret med Den Midtjyske energiplan fra 2015.
- Fjernvarmestrategi fra 2016
- Borgmesterpagten
- Klimastrategi – 2008 (klimatilpasning)
- Den klimatilpassede Kommuneplan fra 2009 og revideret i 2013 og 2017
- Agenda 21 strategien
- Planerne for tilpasning af kommunen til et ændret klima er sket løbende som en integreret del af kommuneplanlægningen. Første gang med Kommuneplan 2009-2021.
- I EU Life projektet Coast to Coast Climate Challenge arbejdes der frem til 2022 med at konkretisere indsats for klimatilpasning af de mest udsatte områder i kommunen.

Klimamål og delmål

Hedensted Kommune besluttede i 2013 at tilslutte sig EU's Borgmesterpagt. Første delmål er her, at reducere CO₂-udledningen med 20 % fra 1995 til 2020. Det opfyldte Hedensted Kommune i 2017. Næste mål er på nuværende tidspunkt at blive tilnærmelsesvis CO₂-neutral i 2050, men der er behov for nye mål og delmål som pejlemærker for klimastrategien og dens indsatser. Herudover arbejdes der med følgende mål i fjernvarmestrategien:

- Lokale ressourcer skal udnyttes – bl.a. ifht. overskudsvarme – arbejde med at udnytte overskudsvarme fra virksomhederne i fjernvarmenettet.
- 100% vedvarende energi i fjernvarmen – flere af værkerne er i mål eller tæt på.
- Etablere fjernvarme der hvor det giver mening for borgere og fjernvarmeværk.

Alle målene i fjernvarmestrategien følges løbende op af fjernvarmeværkerne, der hver især har indsatser for at opnå disse mål. Der er 5 fjernvarmeværker i Hedensted Kommune.

Fjernvarmestrategien udløber ved udgangen af 2021 og det ønskes at en revideret strategi skal indgå i Klimahandlingsplanen.

I Klimastrategien fra 2008 er der foretaget udpegning af indsatsområder, som er Juelsminde, Hedensted og Tørring. Her er ligeledes pejlemærker for byudvikling, IPCC's vurderinger og vandrammedirektiver.

Agenda 21 strategien, har følgende pejlemærker:

- Mindskelse af miljøbelastningen
- Fremme af en bæredygtig byudvikling og byomdannelse
- Fremme af biologisk mangfoldighed
- Inddragelse af befolkningen og erhvervslivet i det lokale Agenda 21-arbejde
- Fremme af et samspil mellem beslutningerne vedrørende miljømæssige, trafikale, erhvervs-mæssige, sociale, sundhedsmæssige, uddannelsesmæssige, kulturelle og økonomiske forhold.

Som element i de nyeste strategier som Grøn Strategi og Agenda 21 strategien, er der taget de indledende spadestik ifht. at arbejde med FN's verdensmål.

Indsatser og projekter

Klimaindsatsen har frem til 2017 været drevet fra Natur & Miljø afdelingen, som en del af kerneområdet Fritid & Fællesskab. Siden 2018, hvor Klima- & Energirådet blev etableret og der blev afsat ressourcer øremærket klimaindsatsen, ligger opgaven administrativt fortsat i Fritid & Fællesskab, men Klima- & Energirådet går bredere ud, og sikrer at indsatsen politisk forankres i Byrådet. Indsatserne er desuden forankret i tværgående arbejdsgrupper og projektgrupper, som betyder, at de fleste opgaver går på tværs af sektorer. Senest er der strategisk fokus på at koble erhvervsarbejdet sammen med klimaarbejdet, hvilket åbner op for nogle helt andre ressourcer og kompetencer, og synliggør potentialet ved at arbejde på tværs. Klima- & Energirådet har igangsat flere mindre indsatser, som alle har fokus på at arbejde sammen med de borgere og aktører, der selv ønsker at engagere sig. Her er begrebet "sammen mod klimaforandringer" helt i tråd

med den måde rådet arbejder.

Eksempler på et par projekter:

Compas

Compas er partnerskaber for cirkulær økonomi og er et kombineret erhvervs- og klimaprojekt, hvor iværksættere og mikrovirksomheder laver forretningsmodeller på en cirkulær økonomi. Compas er et projekt, med en meget hurtig eksekvering, hvor mantraet er: "Tænk stort, implementer småt og skaler hurtigt. Compas kombinerer kommunens vækststrategi med den bæredygtige udvikling. Hedensted Kommune ønsker at undersøge, hvordan erfaringerne fra Compas, kan benyttes i arbejdet med klimastrategien og udmøntningen af den efterfølgende.

Coast to Coast Climate Challenge (C2C)

C2C er et EU Life projekt der løber fra 2017-2022. Projektet er i samarbejde med Region Midtjylland og en lang række samarbejdspartnere i regionen. Hedensted Kommune deltager med 3 særskilte projekter under overskriften "borgerdreven klimatilpasning": 1. Klimatilpasning i Hedensted og Tørring 2. Borgerdreven klimatilpasning i Juelsminde 3. Håb til Håb Projekterne er udvalgt, da der er udfordringer med oversvømmelser i forbindelse med skybrud og/ eller højvande i de områder. Udfordringerne forventes at blive større med tiden.

Kommunale ejendomme

På det interne område med kommunens egne bygninger, har der i årevis været en række indsatser for at reducere energiforbruget og CO2 udledningen. Dette gøres dels gennem tekniske forbedringer (fx ventilation m.v.), gennem bygningsforbedringer og gennem udskiftning af energikilder. I den forbindelse har Hedensted Kommune deltaget i flere pilotprojekter – fx i forhold til at benytte varme produceret med jordvarmeslanger i en vejkasse, med solbrønde osv. Hedensted Kommune har desuden med byggeri af et nyt administrationshus i Tørring (står færdigt januar 2021) fået etableret erfaringer med at bygge bæredygtigt, og valget er her at certificere byggeriet efter DGNB standard.

Eksempel på lokalt forankrede projekter

I Hedensted Kommune arbejdes der lokalt med at skabe løsninger for borgere, som ikke kan tilsluttes fjernvarmenettet, f.eks. ses der i Daugård et lokaldrevet initiativ i samarbejde med Klima- & Energirådet, hvor oprettelsen af Daugård Fællesvarme skal være med til at udvikle forsyningsløsninger og – modeller, som sikrer forsyningen til borgere i de små lokalsamfund, som ønsker grøn omstilling. På energiområdet skal der være fokus på at udfase fossile brændstoffer, men samtidigt også give kommunens medarbejdere og borgere realistiske muligheder for holdbare alternativer.

Data

Sammen med kommunerne i Region Midtjylland får vi hvert 2. år udarbejdet CO2 regnskaber. Fjernvarmeværkerne opgør desuden jævnligt deres CO2 udledning og effektivitet. Regnskabet for 2018 (opgjort og udsendt primo 2019) er nu i hænde og en baseline for 1990 er ligeledes undervejs.

Gennem Coast2Coast Climate Challenge (C2C) projektet har Hedensted Kommune adgang til 3Di. Det er et værktøj som er udviklet af et hollandsk firma Nelen & Schuurmans. Værktøjet bygger på nogle af de samme beregningsprincipper, som også andre værktøjer gør og som anvendes i stor udstrækning i Danmark, eks. MIKE produkter. Den store fordel ved 3Di er den visuelle del, som firmaet har udviklet meget på. Man kan på en nem måde vise folk, hvor der kommer oversvømmelser og hvor

der ikke kommer nogen ved en given regn hændelse. Og med folk menes der her både tekniske personer, men ikke mindst folk bosat i det lokale område. Det sidste har Hedensted Kommune positiv erfaring med i forbindelse med 3 workshop afholdt, som en del af C2C.

I et delprojekt af C2C omhandlende Gudenåen er der udviklet oversvømmelseskort og værdikort for Gudenådalen. Disse vil indgå i kommunal planlægning fremadrettet.

Derudover er vi i besiddelse af strømningskort og oversvømmelseskort for det meste af kommunen.

Udfordringer

Hedensted Kommune ønsker at øge ambitionsniveauet på klimaområdet og udarbejdet en klimaplan, der lægger sporene frem mod at realisere Parisaftalen.

Derfor ønsker vi hjælp til:

- at opstille og anvende de relevante data til at udarbejde en god klimastrategi. Dernæst hjælp til at tolke de data og sparring om, hvordan data kan bringes i spil hos borgere og lokale aktører, som skal være med til at levere resultater.
- at udarbejde en CO₂-beregningsmodel, som kan benyttes til at beregne og synliggøre CO₂-reduktionerne i de små projekter, som ikke kommer til udslag i det "store CO₂ regnskab". Der kan være to årsager til at en indsats ikke kan ses i det store regnskab – 1: Indsatsen er så lille, at den bliver usynlig eller 2: CO₂-regnskabet bygger i visse tilfælde på nationale gennemsnitstal, så man vil ikke kunne se en reduktion (fx hvis flere familier dropper flyrejsen – eller lignende). Det er nødvendigt for, at vi for alvor kan lave fælles indsatser med borgerne, at vi kan synliggøre effekterne af arbejdet.
- sparring/ erfaringsudveksling ifht. hvilke projekter, der er de mest relevante og værdiskabende at lave lokalt. Hvad har fx en god effekt på samme tid med at de skaber fællesskab i lokalområdet? I dette arbejde skal der lægges vægt på, hvordan klimaplanen kan understøtte kommunens øvrige visioner og strategier på tværs af sektorer. For eksempel har Hedensted Kommune, Hedenstederne, som er de 31 små byer og bysamfund, der kendetegner Hedensted. Hedensted har en meget decentral struktur, hvor flest mulige beslutninger tages, og aktiviteter gennemføres lokalt.
- at udvikle vores indsats inden for bæredygtig vækst og bæredygtige virksomheder i samarbejde med erhvervslivet. Hedensted Kommune ønsker øget bæredygtig vækst gennem iværksættere, eksisterende virksomheder og bosætning.
- På tilpasningsområdet ønsker vi indsigt i erfaringer med at involvere borgerne i arbejdet. For eksempel lave en drejebog for hvordan man kan inddrage forskellige målgrupper, og hvordan 3Di værktøjet kan skabe værdi i den sammenhæng.
- Endelig er en af Hedensted Kommunes store styrker på samme tid en stor udfordring – nemlig den meget decentrale styring og de meget decentrale indsatser. Det betyder bl.a. at der ikke findes et samlet overblik over klimaindsatser. Vi ved at der foregår mange spændende ting på skole-niveau, hos lokalbefolkningen m.v. men resultaterne, og erfaringerne af disse indsatser er ikke samlet, og dermed heller ikke delt med hinanden. Ved at have et fælles fokus og en fælles opsamling af resultater, er vi sikre på at vi kan komme meget længere, og får mere ud af hver en ressource.

Vi ved at byerne i C40 og mange danske kommuner, har erfaringer med ovenstående. Det er erfaringer, som vi ønsker at lære af, sådan at vi kan bygge på de erfaringer og projekter, der forventes at kunne fungere godt i Hedensted Kommune. På samme tid mener vi også at vi selv har nogle erfaringer som andre kommuner kan drage fordel af.

Presse